

SOLTÉSZ ISTVÁN
(1927–2012)

Tisztelt gyászoló közönség, kedves kolléganők, kedves kollégák!

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület nevében búcsúzom *Soltész Istvántól*, aki 10 éven keresztül elnökként szolgált ebben a patinás, 120 évvel ezelőtt alapított szakmai közösségben. Sokan vagyunk most itt, akik hosszú, tartalmas pályafutásának különböző szakaszaiban kapcsolatba kerültünk vele, így búcsúzás közben személyes élmények sora idéződik fel mindannyiunkban.

Soltész István 1927-ben született Hámorban, munkáscsaládban. Kiváló adottságai már tanulmányai elején nyilvánvalóvá váltak: elemi iskoláit, majd a szigoráról is híres miskolci Fráter György Gimnáziumot is kiváló eredménnyel végezte el. Minden bizonnyal születési helyének szelleme és környezete egyaránt hozzájárult ahhoz, hogy érettségi után Sopronba jelentkezett kohómérnök-hallgatónak; 1951-ben jeles minősítéssel szerezte meg oklevelét.

A tehetséges fiatal mérnököt *Verő József* professzor vette fel tanársegédnek az immár Miskolcon működő Kohómérnöki Kar Metallográfiai Tanszékére, ahol két évig tanársegédként dolgozott. A hazai kohászat ebben az időben az intenzív fejlesztések időszakát élte, így a kormányzat hamar felfigyelt a tehetséges, munkás származású fiatal szakemberre. 1953-ban az Oktatásügyi Minisztériumban, majd a Kohó- és Gépipari Minisztérium Vaskohászati Igazgatóságára helyezték. 27 éves volt, amikor első számú vezetője lett az Apci Fémtermia Vállalatnak, ahol a vaskohászat számára gyártottak különböző ötvözőanyagokat.

1955-ben a nagytétnyi Metallochémia Vállalat igazgatója lett, ahol kohórezet, ólmot, fémfestékeket és egyéb vegyi anyagokat gyártottak.

1964-ben a magyar ipar egyik fellegvárába, Csepelre került, ahol 1972-ig a Csepeli Fémű Igazgatója volt. 1972-től a Csepel Művek Tröszt általános vezérigazgató-helyettese, majd 1974 és 1978 között a tröszt vezérigazgatója volt. Csepeli éveiről ottani munkatársaik nevében külön méltatást is hallunk majd.

Vállalatvezetői munkájának sikerei tovább emelték *Soltész Istvánt* a magyar ipari hierarchiában: 1978-ban kohó- és gépipari miniszterré nevezték ki, majd 1980-ban, amikor az ágazati képviselőket összevonva Ipari Minisztériumot hoztak létre, miniszterhelyettesként felügyelte a magyar kohászat ügyeit. A kohászat ekkor már Európa-szerte stagnált, a nagy fejlesztések és beruházások ideje lejárt, mindenütt a racionalizálások, a felesleges kapacitások leépítése volt napirenden, így nem sok örömet lelt az ágazat ügyeinek felügyeletében, irányításában. 1985-ben saját kérésére nyugdíjazták.

Vezetői-iparirányítói munkáját számos állami és minisztériumi kitüntetéssel ismerték el.

Soltész Istvánt tehetsége és a kor szeleme magasra emelte a hivatalos ranglétrán, de mindvégig hű maradt szakmájához és annak hagyományaihoz. 1949-ben, még egyetemistaként belépett az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületbe, ahol – pályafutásának megfelelően – a '60-as évek közepétől bekapcsolódott a Fémkohászati Szakosztály munkájába, 1969–72 között a szakosztályelnöki teendőket is ellátta (a szakosztály jövő tavasszal ünnepi ülést fog szentelni emlékének). Ezt követően az Egyesület alelnöke, majd 1981–1990 között elnöke volt. Szakmaínk presztízse, társadalmi megítélése ebben az időszakban világszerte romlott, ami az egyesület helyzetén is érezhetővé vált. A korábbi nagyvonalú vállalati támogatások meredeken csökkentek, az egyesületi élet feltételei romlottak. A negatív hatásokat az ágazatok jövőjére vonatkozó javaslatok kidolgozásával és a jogi tagság pártoló tagsággá való átalakításával próbálta az egyesület ellensúlyozni.

Munkatársai minden funkciójában szimpatikus, intelligens vezetőként emlékeznek rá, aki igényelte és meghallgatta beosztottjai véleményét; ez volt vezetői sikereinek egyik titka.

Személyesen 1962 nyarán, egyetemi hallgatóként találkoztam először *Soltész*

Istvánnal. A Metallochémianál voltunk termelési gyakorlaton, ahol érkezésünk-kor fogadott és tájékoztatott minket a vállalat munkájáról. Jó fellépésével, szerény modorával mindnyájunk szimpátiáját megnyerte. Később az egyesületben közvetlen kapcsolatba kerültünk, a Vaskohászati Szakosztály titkaraként elnökségi üléseken, különféle rendezvényeken rendszeresen találkoztunk. Magas beosztása mellett is nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy elődeihez méltó módon lássa el az elnöki teendőket. Visszagondolva találkozásainkra, én is szerény, szimpatikus egyéniségét, tárgyyszerűségét, szakmaszeretetét emelem ki.

Rövid önéletrajzában azt írta *Soltész István*, hogy a legtöbb örömet az OMBKE-ben végzett munkában lelte. Több mint 50 éves tagságát és vezetői teljesítményét az egyesület Soltz Vilmos és Zorkóczi Samu-emlékéremmel, majd 2010-ben tiszteleti tagsággal ismerte el.

Elnökségének kiemelkedő eseménye volt a Selmecei Berg Scola alapításának 250. évfordulója, amelyet az Egyesület a méltó megemlékezés mellett színvonalas kiadvánnyal is megünnepeelt. Ezt követően, 1987-ben kapta meg a Miskolci Egyetemtól a Signum Aureum Universitatis kitüntetést. Bevallása szerint erre a legbüszkébb, amiben valószínűleg az is szerepet játszhat, hogy szakmai pályáját a Miskolci Egyetemen kezdte, így a kitüntetést pályafutása megkoronázásának, lezárásának is tekintette.

Tisztelt gyászoló közönség, kedves tagtársak!

Soltész Istvánban a magyar kohászat nagy formátumú vezetőjét, kiváló szakembert, szimpatikus egyéniséget veszített el. Megemlékezésemet az ő szavaival szeretném zární. Az Alma Mater alapításának 250. évfordulójára kiadott „Vivat Academia” című emlékkönyv előszavában írta: „Mi mindannyian... közvetlenül vagy közvetve a bányászati–kohászati–erdészeti tudomány anyaintézményétől kaptuk indíttatásunkat: szakmai fölkeltségünk alapjait, hivatástudatunkat és a szakmaínk iránti szeretetet... Szakmaínk művelői ..szívük mélyén ma is érzik ősi, testvéri összetartozásukat...”

Soltész István ennek a szellemében élt és dolgozott. Emlékét megőrizzük, nyugodjék békében!

Jó szerencsét!

(Dr. Tardy Pál gyászbeszéde)

BERECZ ENDRE (1925–2012)

2012. december 3-án elhunyt *dr. Berecz Endre*, aki három évtizeden át volt a miskolci bánya-, gépész- és kohómérnök-hallgatók szeretve tisztelt professzora.

Berecz Endre 1925. január 10-én született Csornán, középiskolai tanulmányait Pápán, a Bencés Gimnáziumban végezte. A Horthy-rendszert, a munkaszolgálatot és a háborút túlélve 1945-ben iratkozott be a Pázmány Péter Tudományegyetemre Budapesten, ahol 1949-ben lett okleveles vegyész. 1949–1963 között az ELTE Fizikai Kémiai és Radiológiai Tanszékének munkatársa (1950-ig gyakornok, 1954-ig tanársegéd, 1960-ig adjunktus, 1963-ig docens), közben 1951–1954 között aspiráns az akkori Leningrádi Állami Egyetem Oldatok Elmélete Tanszékén. 1954-ben lett a kémiai tudomány kandidátusa (CSc), 1960-ban Doktor rer. nat. (Dr.) fokozatot szerzett, míg 1974-

ben lett a kémiai tudomány doktora (DSc). Angolul, németül, oroszul jól írt, beszélt, olvasott, franciául „csak” olvasott.

1963–1992 között a Miskolci Egyetemen, illetve annak jogelődjénél docensként (1965-ig), majd egyetemi tanárként tevékenykedett. 1963–1990 között vezetete az Általános és Fizikai Kémiai Tanszék (1987-től Fizikai Kémiai Tanszék). 1965–1968 között a Kohómérnöki Kar dékánja, 1987–1990 között a Kémia Intézet igazgatója volt. 1997-től a Miskolci Egyetem professor emeritusa. A Miskolci Egyetemen legalább három szempontból alkotott maradandót: oktatóként, kutatóként és Emberként.

Berecz Endre enciklopédikus tudással rendelkező „nagy rendszerező” volt: Ő írta a kétkötetes Általános Kémia és a három kiadást is megélt Fizikai Kémia tankönyveket, illetve az intézeti munkatársakat szerzőkként bevonva Ő szerkesztette a Kémia Műszakiaknak nagyformátumú tankönyvet is. Tankönyveiben az ELTE-ről hozott mély természettudományos ismereteit ötvözte a kohász-, gépész- és bányászokképzés mérnöki igényeivel, így e tudományágak ma is hiánypótló szintézisét alkotta meg. 1973-ban megszervezte a környezetvédelmi szakmérnöki képzést, amit 1990-ig vezetett sikerrel – később innen szökött szárbra a Műszaki Földtudományi Karon akk-

reditált, ma is méltán sikeres környezetvédelmi szak.

Kutatóként elsősorban folyékony oldatok (vizes alapú elektrolitok, só-, salak- és fémoldvadékok) fizikai-kémiai (termodinamikai, transzport, elektrokémiai, kolloidkémiai, korróziós) viselkedését tanulmányozta. A Miskolcra impakt faktoros folyóiratcikkek publikálók között „Berecz E” 1984-ig az első, 1996-ig a második és még 20 évvel nyugdíjazása után is a 11. helyen áll, ami egyértelműen azt mutatja, hogy *Berecz* professzor erőteljesen kiemelkedett a miskolci közegből.

Berecz professzor humánus Ember volt – érdekelték kis emberek nagy sorsai, és ahol tudott, segített. Őt mindenki szerette. Ennek legvalószínűbb oka az, hogy Bandi bácsi A-tól Z-ig mindannyiunkat szeretett.

Dr. Berecz Endrét 2012. december 20-án a Miskolci Egyetem saját halottjaként helyezték örök nyugalomra a Farkasréti temetőben. Sírjánál mindannyiunk képviselőjében és a Miskolci Egyetem nevében *Kaptay György*, míg a Magyar Korróziós Szövetség nevében *Török Tamás* búcsúzott.

Volt tanítványai és munkatársai, a kohász- és bányásztársadalom búcsúzik tőle. Nyugodjék békében.

(*Dr. Kaptay György és dr. Török Tamás*)

MOLNÁR LÁSZLÓ (1924–2012)

2012. október 11-én elhunyt *vitéz Molnár László* nyugállományú alezredes, gyémántdiplomás bányamérnök, a Központi Bányászati Múzeum nyugalmazott igazgatója, az OMBKE tiszteleti tagja.

Zalaegerszezen született 1924. június 15-én. Sopronban érettségizett. A Ludovika Akadémián 1944. augusztus 20-án avatták hadnaggyá. Háborús sebesülés és hadifogság után 1945-ben nem folytathatta katonai pályáját, ezért Sopronban a

bányamérnöki karra iratkozott be, és 1951-ben kapott bányamérnöki oklevelet. 1964-ben Miskolcon ipari-gazdasági mérnöki oklevelet szerzett.

Szakmai tevékenységét a Bányászati Mélyépítő Vállalatnál Brennbergbányán kezdte, innen Tatabányára, később Várpalotára került az akkor már Bányászati Aknamélyítő Vállalathoz üzemvezetőként, majd az általa lemélyített és kialakított S/II bányüzem vezetője lett a Várpalotai Szénbányánál. Az 1956-os forradalomban tanúsított magatartása miatt elbocsátották, több hónapra letartóztaták, lefokozták honvéddé. 1957 novemberétől Salgótarjánban a Nógrádi Szénbányánál beruházó, tervező, majd a szervezési és üzemgazdasági csoport vezetője. 1971–72-ben a Bányászati Kutató Intézet tudományos főmunkatársa volt, ezután ismét a Nógrádi Szénbányánál dolgozott főmérnöként.

1975-től 1999-ig, nyugdíjazásáig a soproni Központi Bányászati Múzeum igazgatója volt. Irányította a múzeum-épület felújítását, megszervezte a múzeum új állandó kiállítását, kiadta Agricola „De re metallica” művének magyar nyelvű fordítását, mely elnyerte a szép könyv pályázat 1986. évi díját. Szoros kapcsolatokat épített hazai és európai bányavállalatokkal, bányászati intézményekkel. Munkásságát jelentős – elsősorban bányászattörténeti – irodalmi aktivitás jellemezte, 58 hazai és külföldi könyvrészlet, 179 folyóiratcikk szerzője.

Az OMBKE tagja volt 1956 óta. 1958–1965 között a nógrádi helyi szervezet lapfelelőse, 1972-ben Budapesten a titkárság vezetője, 1981–1996 között a Bányászati Szakosztály vezetőségének tagja, 1991–1999 között a BKL Bányászat szerkesztőbizottságának tagja. Munkásságát az Egyesület Delius- (1981),

Mikoviny Sámuel- (1986), Sóltz Vilmos- (1996 és 2006), Centenárium- (1992), Péch Antal- (1999) emlékérmek adományozásával és tiszteleti tagsággal (1994) ismerte el.

Társadalmi szervezetekben is aktív szerepeket vállalt. A MTESZ Nógrád megyei szervezetében vezetőségi tag (1960–1970), a TIT soproni szervezetének alelnöke (1982–1990). Az ICOH-TEC (International Committee for the History of Technology – Nemzetközi Technikatörténeti Bizottság) magyarországi szervezetében vezetőségi tag (1981–1991). Szerkesztőbizottsági tag volt a Soproni Szemle és a Technikatörténeti Szemle lapoknál. Haláláig elnökségi tagja volt a Sopronért Egyesületnek. A soproni Honvéd Hagyományörző Egyesület alapítója és 1991–2000 között elnöke volt. A honvédelmi miniszter 1991-ben rehabilitálta, és nyugállományú rangját fokozatosan emelte alezredesig (1998).

Tevékenységeiért Munka Érdemérem (1955), Kiváló Dolgozó (többször), Bányász Szolgálati Érdemérem fokozatai (1972, 1982, 1987), a Szocialista Kultúráért oklevél (1987), Szent Borbála-emlékérem (1994), a Honvédelemért (1995), Pro Urbe Sopron (1998) és

Sopronért-díj (2004) elismerésekben részesült.

2010-ben 50 éves jubileuma alkalmából a Német Bányamérnök Egyesület Lünen Körzeti Tagozata (Ring Deutscher Bergingenieure E.V. Bezirksverein Lünen) *Molnár Lászlót* hatodikként – és első külföldiként – tiszteletbeli taggá választotta az egykori Westfalia képes kalendárium szerkesztőbizottsági tagjaként végzett munkájáért, valamint a nemzetközi bányamérnök társadalom összefogásában, a magyar–német kapcsolatok építésében vállalt szerepéért.

Molnár László hamvait Sopronban, a Nagyboldogasszony (bencés) templomban október 20-án tartott gyászmise után helyezték örök nyugalomra az altplom urnatemetőjében. A gyászmise után *Abdai Géza*, Sopron alpolgármestere, a bajtársak nevében és a Rákóczi Növendékek és Hadapród Alapítvány képviselőjében *Kun Ferenc*, az OMBKE nevében pedig *dr. Vojuczki Péter* okl. bányamérnök mondott búcsúbeszédet. *Vojuczki Péter Molnár László* szakmai életútjának bemutatása végén a következőképpen búcsúzott: „Mindvégig szívvel-lélekkel tenni akart, a kultúra építésére törekedett 'eget-ostromló' akarattal. Nem sietett a mennyei vándorútra. Az utolsó földi na-

pon talán csak egy kicsit tovább akart pihenni. Az egész bányász társadalom szeretettel búcsúzik Tőle és mond Neki utolsó Jó szerencsét!”

A temetés után a Központi Bányászati Múzeum I. emeleti halljában *dr. Esztó Péter* elnökletével rövid gyász-szakestre gyűltek össze bányász és erdész tisztelői. *Molnár Lászlóról*, „az utolérhetetlenül közvetlen társasági emberről, az egykori deli sarmőr világfiról” emlékbeszédet *Németh György* mondott. A felemlített kedves epizódok egyike: „Ma is látom, amint a '87-es stockholmi bányászati világkiállításon egy elegáns sasszéval valamennyiünket – még a biztonságiakat is – kicselezve elsőként kezelte le *Gusztáv Adolf* svéd királlyal, és terelte őt sleppjével együtt a pavilonunk felé, jelentős nemzetközi és magyar sajtómegjelenést biztosítva. A korabeli bányászati szaklapokat – állítása szerint (!) – ezért a kézfogásos fotóért vásárolták fel a nők.”

Majd így fejezte be: „...mintegy ötven évig ellenállhatatlan modorán és sajtós személyiségén keresztül megkerülhetetlen szereplője, felejthetetlen tagja volt a hazai és a környező külföldi bányász társadalomnak. Emlékét így őrizzük meg! Nyugodjék békében!”

(*Dr. Vojuczki Péter*)

HAZAI HÍREK

Országos központi Szent Borbála-napi ünnepség (Budapest, 2012. december 4.)

Zsúfolásig megtöltötték a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Margit körúti székházának színháztermét a

Szent Borbála-napi országos központi ünnepségre meghívott bányász és kohász szakemberek, egyesületi tagok (1–2. kép). A Himnusz eléneklését követően az ülésen megjelentek megemlékeztek a bányászatban és a kohászatban elhunytakról.

A Borbála-nap ünnepi beszédét *Németh Lászlóné* nemzetfejlesztési miniszter tartotta. Beszédéből kiemelve: „A bányaipar értékeremtő akkor is, ha

mostanában nem a legszebb és legbővebb napjait éli. Az utóbbi évtizedekben a világban és Magyarországon bekövetkezett gazdasági változások nehéz és kritikus helyzetbe hozták ezt az ágazatot... A hazai bányaipar hanyatlása több tízezer család életében jelentett rendkívül komoly egzisztenciális válságot, amelyet csak többé-kevésbé sikerült vagy lehetett szociálpolitikai megoldásokkal enyhíteni... A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

1. kép

2. kép

